A demokrácia árnyoldalai

Aki nem élte át a kommunista diktatúrát, annak sejtelme sincs arról, hogy mit vár a demokráciáról egy olyan ember, aki élete zömét a vörös csillag árnyékában élte. A kommunista uralom alatt Magyarországon névleg népi demokrácia volt, ugyanakkor a moszkovita uralkodó réteg proletár diktatúráról beszélt. Mivel a diktatúra a demokráciával nincs köszönő viszonyban, egyik megnevezés sem szolgált mást, mint a lényeg palástolását. Ahogy a népi demokrácia nem volt sem népi, sem demokrácia, a proletárdiktatúrához sem volt semmi köze a proletáriátusnak. Legfeljebb néhány félrevezetett - mondván a nép soraiból kiemelt - szerencsétlen káder hihette, hogy az a világ az nem más, mint az ő demokráciája.

Tőlünk nyugatra valódi demokráciák léteztek, és a diktatúrának is illett puhulni, mert a nyugaton járt emberek bizony mást láttak, mint amit az iskolákban tanítottak. Érezni lehet a kapitalizmus rothadó szagát – sulykolta a hivatalos propaganda, de ezt a bűzt nem érezte senki, akinek módja volt ezekbe az országokba ellátogatni.

A Kádár-féle szocializmus alatt kitalálták a sokadik fából vaskarikát, az üzemi demokráciát. Azonban ez sem volt más, mint a káderezés újabb formája. Sajnos sokan bedőltek neki. Amikor aztán felerősödtek a hangok, hogy miért van az, hogy nálunk csak szavazni lehet, abból az egy jelöltből választani nem, megint ki kellett találni valamit. Ekkor jött a többes jelölés. Persze mindenki a Hazafias Népfront jelöltje volt. Ez utóbbira aztán sok mindent rá lehetett mondani, de, hogy hazafias lett volna, azt semmiképpen. Megmosolyogni való esetek fordultak elő. Például, Zuglóban, a lakóhelyem szerinti választókerületben egyik országgyűlési választáson két jelölt indult. Indult? Két jelöltet indítottak. Mindkettő nős ember volt, akkor egy gyermekkel, mindketten mozdonyvezetők voltak a MÁV-nál, ráadásul egykorúak voltak, és mindkettőnek volt bajusza. Az egyetlen eltérés, ami a kettő közötti választásban eligazíthatta a választókat, csak a MÁV menetrend lehetett. Így azután, továbbra is megmaradt, hogy az ember csak azért ment el szavazni, mert féltek a számonkéréstől. A Kádár-féle puha diktatúra nagy gondot fordított arra, hogy ha máshonnan már nem is, de legalább kívülről, a rendszer szalonképesnek látszódjon. Bár elvétve, de már kezdtek megjelenni olyan politikusok is, akik nem csak papírról tudtak felolvasni egy más által megírt beszédet, hanem azt el is tudták mondani. Persze retorikailag ez még messze volt egy szónoklattól, de legalább nem zizegett folytonosan a papír. Ezzel együtt kezdett kialakulni egy hivatásos politikusi réteg is.

Ilyen előzmények és egy 40 éves kommunista tréning után köszöntött ránk – akkor azt hittük, hogy - a demokrácia. A rendszerváltásnak nevezett fordulat azonban, 16 év távlatából visszatekintve nem volt egyéb, mint egy újabb kommunista szemfényvesztés. Az MSZMP elfogadta a többpártrendszert, és látszólag hajlandó volt megmérettetni magát a választásokon. Az elvtársakból urak lettek, valójában is, meg névlegesen is. Urak lettek, hiszen akkorra már szépen beépültek az iparba, a kereskedelembe és az államapparátusba, és fennen hirdették, hogy csak az MSZP-nek, az MSZMP utódpártjának vannak káderei, más pártoknak nem. Számosan pártfeladatul kapták, hogy látványosan köpönyeget fordítva épüljenek be más, akkor frissen alakult pártok vezetőségébe és belülről bomlasszák fel azokat. Így sikerült a Szociáldemokrata-, a Kisgazda- és a Kereszténydemokrata pártot belülről szétbomlasztani. A folyamat jelenleg is tart, hiszen nagy az esélye annak, hogy a rendszerváltó MDF a 2006-os választásokon kizárja magát a parlamentből. A szalámi politika

tehát jól működik, az MSZP ellenzékét a FIDESZ kivételével sikerült szépen felszeletelni. Az MSZP pedig feledve saját múltját, manapság már odáig vetemedik, hogy demokráciából kioktatja az ellenzéket. De még mindég vannak, akik hisznek neki, idősek is fiatalok is. Az idősek azért, mert képtelenek elhinni, hogy a kommunisták annyi gaztettet hajtottak végre ebben az országban, fiatalok meg azért, mert mai fejjel elképzelhetetlen, mindaz, ami apáikkal megtörtént.

Egy kétségtelen. A választásokon most valóban lehet választani, számos párt indul, tehát ebből a szempontból a demokrácia nem csak látszat. Napjainkra már minden pártnál kialakult egy hivatásos politikus gárda, létszámilag több is, mint kellene. Ez a politikus gárda azonban úgy jellemezhető, hogy valójában igazán semmihez sem ért, viszont van közöttük olyan, akinek megadatott a rálátás készsége, ami a döntéseknél elengedhetetlen. És most, ebben a helyzetben jelentkeznek igazán a demokrácia árnyoldalai.

Addig, amíg azt az embert kellett megszavaznunk, akit jelöltek, a választókban nem okozott komolyabb lelki törést, hogy kiből lett országgyűlési képviselő, hiszen úgyis mindegy volt. Most viszont a helyzet más. Tételezzük fel, hogy egy választó leadja a szavazatát egy képviselő jelöltre, mert úgy látja, hogy az az ember alkalmas az ő képviseletére, sőt mi több, akarja is, hogy ő, és csak ő képviselje a Parlamentben. Tételezzük fel, hogy ez a képviselő jelölt nem nyer. Ekkor az említett választóban jogosan támad az az érzés, hogy őt akkor most 4 évig nem képviseli senki. A FIDESZ és az MSZP jelenlegi kiélezett versenyében elképzelhetetlennek tartom, hogy ha például az én választókerületemben a FIDESZ képviselő jelöltje helyett az MSZP jelöltje nyer, akkor én attól a perctől kezdve ezzel őt kell tekintsem az én személyes képviselőmnek. Kizárt dolog. És ezzel, bizonyára nem csak én vagyok így. Tovább ragozva a problémát, gondoljunk, a 2002-es választásokra. Akkor a FIDESZ durván 50000 szavazattal veszített. Tehát a Parlamentben az ország lakosságának jelentős hányada nem rendelkezett képviselővel? Igen, mondjuk ki nyugodta, az ország lakosságának durván felét nem képviselte senki a magyar Parlamentben. Úgy is mondhatnánk, hogy a lakosság közel fele a demokrácia árnyékos oldalán kellett eltöltsön 4 évet.

Bízzunk benne, hogy 2006-ban már nekünk is jut majd egy kis napfény.

Budapest, 2006-04-05

Dr. Füst Antal